

ANABİLİM EĞİTİM KURUMLARI

ÇOCUKLARDA
BİLİNÇLİ
İNTERNET
KULLANIMI

ÇOCUKLARDA BİLİNÇLİ İNTERNET KULLANIMI

Bilgisayar ve internet, yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de oldukça faydalı bir ortamdır. Birçok anne baba, çocukların eğitim, eğlence ve iletişim aracı olarak bilgisayardan doğru ve etkin bir şekilde faydalanması ve bilgiye daha hızlı bir şekilde ulaşması için çocuklarına bu tür imkânları sunmak istemektedirler (Canberk ve Sağıroğlu, 2007).

İnternetin çocuklar üzerinde yaratmış olduğu keşfetme, öğrenme ve merak duyma gibi olumlu etkilerinin yanında dikkat edilmesi ve önlem alınması gereken durumlar da yer almaktadır. Özellikle internette yasal olmayan siteler, oyunlar ve beraberinde çocukların bilinçaltını etkileyecek görüntüler sıkça yer almaktadır. Ebeveynlerin, çocuklarını bu noktalarda kendilerini denetleyebilmeleri için destek sağlamaları ve kontrol altında tutmaları gerekmektedir. Özellikle bilgisayar oyunları içerisinde yer alan şiddet içerikli ve görsel ögeli temalar, çocukların öfke ve özenme duygularına hitap ettiği ve onların üzerinde psikolojik sorunlar yarattığı gözlenmektedir. Uzmanlar, uzun saatler boyunca oynanan bu oyunların, çocukların beyin hücrelerini aşırı radyasyona maruz bırakıp beyinde hasar oluşturabileceği, çocuğun ruhsal ve bedensel olarak etkilenip stres, saldırganlık, kaygı, korku hali, şiddeti içselleştirme güdüsüyle hareket edebileceği konusuna dikkat çekmektedir. Ayrıca, bu tip oyunlardaki şiddet içerikli temaların, çocukların arkadaş ilişkilerine de olumsuz yansiyabildiği gözlemler arasındadır.

İnternet uzun süre ve bilinçsiz kullanıldığında ciddi zararları olabilir. Teknoloji kullanım süresi arttıkça çocukların beyni tembelleşir, dikkatini toplaması zorlaşır, arkadaşlık kurma şansı azalır; çocuklar, uzun süre bilgisayar, tablet başında oturdukları için ortopedik sorunlar, aynı zamanda hareketsizlik ile birlikte yeme bozuklukları, kilo sorunları da beraberinde görülebilmektedir.

Livingstone ve arkadaşlarının (2010) önderliğinde yapılan Avrupa Çevrimiçi Çocuklar (EU KIDS ONLINE) Projesi kapsamında, 25 Avrupa ülkesinin katıldığı, 9 ile 16 yaşları arasında 23.420 katılımcının olduğu ve bu katılımcıların ebeveynlerinden biri ile görüşmelerin gerçekleştirildiği bir çalışma yapılmıştır. Araştırmanın Türkiye ayağında, 1018 çocuk ve ebeveynlerinden bir tanesi ile bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu projenin bulguları çok az sayıda ebeveynin çocuklarının teknoloji kullanımı sırasında karşılaşılabileceği risklerden haberdar olduğunu göstermiştir. Ayrıca bulgular arasında ebeveynlerin çocuklarını risklerden koruyabilecek yeterli destek ve donanımına sahip olmadıklarını gösteren veriler mevcuttur. Örneđin, çoğu sosyal paylaşım sitesi hesap oluşturma için 13 yaş sınırı koyarken Türkiye'den araştırmaya katılan çocukların üçte birinin 13 yaş altında olduğu gözlemlenmiştir.

Uz. Dr. Nehir Kürklü'ye göre (2017) ebeveynler:

- * Çocuklarını internette meydana gelen tehlikelerden korumak için internet ve bilgisayar kullanımını en azından "ev içi denetleme" yapabilecek seviyede öğrenmelidir.
- * Bilgisayar oyunlarını çocuğun evde "yaramazlık" yapmaması, onları oyalaması, sosyal veya ev içi ortamda ebeveynlerin kendilerine zaman yaratabilmek için gerekli bir araç olarak görmemelidir.
- * Çocukların, internet ortamındaki siteler, sosyal medya, program ve oyunlarla ne zaman, hangi uygun platformda tanışmaları gerektiğiyle ilgili önlem ve araştırma yapılmalıdır.
- * Zaman yönetimini de geliştirmek adına internet ortamında ne kadar vakit geçirildiğinin denetlenmesi gerekmektedir.
- * Çocuğun internet dışında sosyal aktivitelerde bulunması ona yol göstermeli ve küçük yaşlardan itibaren çocuklarıyla kaliteli vakit geçirmeye özen göstermelidir.
- * İnternet ortamında kurulan arkadaş ortamı yerine, sosyal ortamda vakit geçirmesini desteklemelidir.
- * Kitap okuma alışkanlıkları kazandırmalıdır.

Günümüzde çocukların bilinçsiz internet kullanımı oranının gittikçe arttığı göz önünde bulundurulduğunda, ebeveynler çocuklarına bu konuda yol göstermeli, onları denetlemeli ve çocuklar, sosyal yaşamdaki etkinliklere katılma konusunda yönlendirilmeli, okul dışında kalan zamanlarda sanatsal ve sportif aktivitelere teşvik edilerek sosyal çevrelerinin genişletilmesi konusunda destek sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Canberk, G., Sağıroğlu, Ş. (2007). Çocuklar ve Gençlerin Bilgisayar ve İnternet Güvenliği, Politeknik Dergisi, 10(1), 33-39

Livingstone, S., Haddo, L., Görzig, A. ve Ólafsson, K. (2010). Risks and safety on the internet. LSE, London: EU Kids Online.

<https://teknolojikulubu.wordpress.com/wordpress-ve-tk/bilincli-internet-kullanimi/>

<http://www.birlesikbasin.com/article/cocuklarda-kontrolsuz-internet-kullanimi-kaygi-boz.html>